

Vraag nr. 88
van 22 december 1997
van mevrouw VEERLE HEEREN

Weigering van leerlingen – Vrije scholen

Elk kind in onze samenleving heeft recht op onderwijs. Ouders zoeken daarom meestal naar de beste onderwijsinstelling voor hun kinderen, de school waar hun kinderen hun capaciteiten het best kunnen ontplooiën.

Echter, jaarlijks bereiken ons mededelingen over het weigeren van kinderen op sommige scholen. De argumentatie voor deze weigeringen is soms erg uiteenlopend.

1. Hoever reikt de beslissingsmacht van een directeur van een vrije school om leerlingen te weigeren in zijn school ?
2. Bestaan er objectieve criteria waaraan een directie van een vrije school zich moet houden voor het al dan niet inschrijven van leerlingen, of heeft zij absolute vrijheid terzake ?

Indien zulke criteria bestaan, kunnen ze dan verschillen naargelang het niveau van het onderwijs, namelijk lager of secundair onderwijs ?

Antwoord

Zowel officiële als vrije scholen moeten de inschrijving van leerlingen die niet aan de toelatings- en/of (voor het secundair onderwijs) overgangsvoorwaarden voldoen, weigeren.

Deze voorwaarden zijn voor het basisonderwijs vastgelegd in de artikelen 12 tot en met 19 van het decreet "basisonderwijs" van 25 februari 1997 (Belgisch Staatsblad van 17 april 1997).

Voor het secundair onderwijs zijn die voorwaarden bepaald in de artikelen 6 tot en met 32 van het besluit van de Vlaamse regering van 13 maart 1991 betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs (Belgisch Staatsblad van 17 mei 1991).

Daarenboven kan een inrichtende macht van het gesubsidieerd vrij onderwijs nog om andere redenen een inschrijving van een leerling weigeren. De rechtsverhouding tussen een vrije onderwijsinstelling en de ouders van een leerling is van contractuele aard. In die relatie geldt dus de contractuele

vrijheid, waardoor het vrije onderwijsinstellingen is toegestaan de inschrijving van een leerling te weigeren. Aangezien de vrije scholen evenwel meewerken aan een openbare dienst, wordt algemeen aanvaard dat hun contractuele vrijheid wordt beperkt door het openbaar belang en door de algemene rechtsbeginselen waaruit ouders en/of leerlingen de nodige waarborgen tegen willekeur kunnen putten.

Artikel 31, § 2 van voormeld decreet "basisonderwijs" bepaalt uitdrukkelijk dat een vrije onderwijsinstelling om andere redenen dan het niet voldoen aan de toelatingsvoorwaarden een inschrijving van een leerling kan weigeren. Wel wordt vereist dat de weigering schriftelijk wordt gemotiveerd en binnen vier kalenderdagen aan de betrokken ouders wordt meegedeeld. Luidens hetzelfde artikel 31, § 2 kan een inschrijving in geen geval worden geweigerd op grond van criteria die onbetamelijk zijn en waardoor de menselijke waardigheid in het gedrang komt.

De voor het secundair onderwijs bestaande wettelijke en reglementaire bepalingen bevatten geen gelijkaardige bepaling. Het ligt wel in de bedoeling eenzelfde bepaling op te nemen in het beoogde decreet "secundair onderwijs".

Uiteraard dient een weigeringsbeslissing van een inrichtende macht van het secundair onderwijs gemotiveerd te zijn.

Ingeval van conflict tussen een inrichtende macht en ouders en/of leerlingen, kunnen de ouders en/of de leerling de inschrijving voor de burgerlijke rechtbank afdwingen. In het verleden zijn reeds zaken bij de burgerlijke rechtbanken tegen vrije onderwijsinstellingen aanhangig gemaakt. Meestal betrof het zaken waarbij ouders vrije onderwijsinstellingen die exclusief meisjes- of jongensondericht verstrekten, dagvaardden om ze te dwingen leerlingen van het andere geslacht in te schrijven.

In die zaken worden door de rechter een aantal grondrechten, met name het gelijkheidsbeginsel, het recht op onderwijs en de vrijheid van onderwijs, tegen elkaar afgewogen en gaat de rechter na of de weigering van inschrijving door de vrije onderwijsinstelling geen rechtsmisbruik is.

Het komt dus de rechter toe de door de vrije onderwijsinstelling in aanmerking genomen criteria om een inschrijving te weigeren, op hun wettigheid te toetsen.